

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton délbén.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kesseltetik.
A nyilatkozati cikkek sora után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, dec. 9.

(S.) Saját szerű természete az igazságnak, hogy az áthatlanoknak vélt chinai falakon s a megrögzött előítéletek és téveszmék tömkelegén át utat tör magának, sőt gyakran még az önzés kapzsi szavát is elnémitja.

És csodálatos hatása a jog és igazságnak még az is, hogy tornyosuljon bármennyi akadály elébe, mégis nyilatkozik, s pedig néha éppen ott, hol legkevésbé vala várható, és nincs oly hatalmas államférfi, a ki nyilvánulásának befolyása alól magát kivonni képes volna.

Végre önként folyó, természetszerű tulajdona a nagy és magas sztos eszméknek: szabadságnak, alkotmányosságnak stb., hogy miután egyszer kimondattak s alkalmazásuk megkezdett, önmagukból fejlődnek, haladnak s az eleve megszabott korlátok közül, mint gyermek a ruhából mindinkább kinőnek.

E hármasság tétel igaz voltát látszik bizonyítani a bécsi reichsrath jelen évi ülészakának kezdete.

Való, hogy a lajthantuli parlamenti viszonyok — eddigelő legalább — nem oly neműek, hogy az éppen vitatás alatt levő válságfeliratnak, alkotmányos országok példájára, valami különös, döntő súlyt tulajdoníthatnánk: minsterfelelősségi törvény és — sok egyéb hiányában alig gondolható, hogy annak következtében elvek s egyének változzanak irányadó körökben, jóllehet ama felirat nem éppen szörmentében bírálja a ministerium eljárását.

Távol vagyunk attól is, hogy egy két szabadabb, de az eddigi elfogultságtól még egészen nem ment, s különben is meglehet gyümölcstelen szó hallattára teljes határozottsággal állítsunk, miképp a jog és méltányosság enyhítő melege kellően áthatott már minden a Schottenthor előtti palotában együtt ülők szívében és veséjében.

Az sem jut eszünkbe következtetni a viták eddigi folyamából, hogy a birodalmi tanács a dolgok mostani állapotával határozott elégtelenségének kijelentése megened, avagy éppen maga ragadja meg a kezdeményezést, s erős kézzel kísérlel meg a közigazgatási, igazságszolgáltatási, külügyi s főleg pénzügyi bajok elhárítását. A birodalmi tanács tere nem az a hely, melyen a Mirabeau-k és Cromwell-ek keletkezéséről tartani lehetne.

S ha mégis mindezek dacára az eddiginél több figyelemmel kísérjük a Reichsrath tanácskozmányait, az azon részvét és rokonszenvennek tulajdonítható, melylyel mi, az alkotmányos jogok gyakorlatában férfikort ért nemzet, a valódi alkotmányosság elérésére törekvő lajthantuli testvéreink fáradozását méltányoljuk.

De van kiválóbb ebbeli érdekelttségünknek még egy indoka: constatalni azon változást, melyet három év óta először tapasztalunk a lajthantuli napisajtó és népképviselői nézetében; regisztrálni kívánjuk azon nem vizsgáljuk, minő körülmények közreműködése által érlelt bevallásokat, miket közelebb a független lapok csaknem minden egyes cikke hoz, szinte minden szabadelvű képviselő beszéde tartalmaz, s a melyeket — hogy egy német műszóval éljünk — „becses anyagnak“ nevezhetnénk, a minek idővel még hasznát vehetni.

Főleg Stájerország egyik képviselőjének Kaiserfeld Mórícznak beszéde az, mely a figyelmet megérdemli, nemcsak azért, mert korszakot képez a reichsrath életében, s a mennyiben első többséget kivívott ellenzéki szónoklat, hanem azért is, mert Kaiserfeld ur neve minsteri combinatiókban szerepel már,

s nem tudhatjuk, hátha mégis éppen az új minsteri program áll előttünk; már akár Kaiserfeld ur által kivive, akár Schmerling lovag részéről elfogadva, a mely utóbbin kissé kétkedni bátorzkodunk.

Kaiserfeld beszédének két főalkotrésze van: egyik, mely a lajthantuli alkotmány barátait kívánja megnyugtanni; a másik, melylyel a Magyarországi kiegyenlítés útját egyengeti, oda törekedvén egyszersmind, hogy jobb közállapotot hozzon létre. A nevezett szónoklat e két alkotrészeről még meg kell jegyeznünk, hogy a mennyiben egyik rész nemcsak államférfi staffage-ja a másinak, egyenlő komolyság és őszinteség mellett egy más tén mégis kizárni látszanak.

Mindazonáltal nagy becses bir egy ily szónok ajkairól hallani azt a vallomást: „hogy a mostani ki nem elégit viszonyok az alkotmány trespédése és bizonytalanságának okai magában a februári alkotmányban vannak s hogy ez az alkotmány homályos, tele ellenmondásokkal, hézagossal, rászorult a revisiora.“

A magyar kérdésről megjegyzi a szónok: „miképp itt mutatkozik legszomorubb következményben az alkotmány el nem készültése, s a reichsrathbeli képviselő hiányossága. Ez az alapja a helyzet kétértelműségének, hogy a kivételek, valótlanságok divatozzanak, és fictiókkal legyen dolgunk, melyek mivel nem léteznek, a valóságot nem képesek helyettesíteni. Innen ered, hogy az ugynevezett alkotmányossággal együtt vonszolunk jókora rész absolutismust, innen ered a tekintély hiánya, melyet csak egy alól és fenn valódi népképviselő birhat, innen az a tünemény, hogy törvénykezésben, igazgatásban, s az államélet minden ágában a régi slendriánt s a régi egyéneket találjuk.“ stb.

De még fontosabb, mit szónok az 1848-i törvényekről mond. „Magyarország intézményei s minden 1847- s 1848-diki törvényei, mennyiben ezek az octoberi diplomával és februári patens alaptételeivel nem ellenkeznek, s azért országgyűlései revisio alá fentartattak, egyszersmind a birodalmi alkotmány részei, s így az, ki azok ellenében cselekszik, a birodalmi alkotmányt sérti. Az octoberi diplomával ellentétben álló 1848-ki törvények revisioja vagy megszüntetése csak a magyar országgyűlést illetheti; mindaddig míg ez meg nem történik, ezen törvények csak felfüggesztvők, mert a magyar országgyűlés összehívása csak a magyar államjog alapján eszközölhetetik; nem hibeti tehát, hogy Magyarországon választó törvények oetroyalását kísérlelnek meg, mert ilyen kísérlet jogsérelem lenne... Az tehát, ki Magyarországon merészkedne új választó törvényt oetroyalni, ő Felségének nemcsak szószerű tanácsolna, hanem az alkotmányt is mélyen és súlyosan sértene meg.“ stb. stb.

Mindezekhez azonban, záradékol hozzá teszi szónok: „miképp a birodalmi tanácsnak az ősz Ausztriához kell ragaszkodnia; ez oly állás, melyet a ház nem maga választott, hanem, melyet neki a történelem adott. S ha megint megtörténne, hogy az alkudozások Magyarországgal nem vezetnének célra, mint-hogy oly feltételek szabotnának, melyek a ház által nyert állásához képest elfogadhatlanok volnának, akkor legalább egy siker lenne elérve a házra nézve, az t. i., hogy ily esetben a ház állása világos volna. Akkor természetesen az alkotmány bevégzéséhez kellene látnunk, s az alkotmányszerű legnagyobb szerencsére olyan, hogy e végre eszközökkel is bírunk...“ (Alkalmazint a direct választásokat érti a birodalmi tanácsba.)

Szükségesnek látnuk az ünnepezt szónok beszédének alapeszméivel tisztába jönni. Bizonyára sok jó akarat tünik ki abból, legjobbnak tartjuk mindazonáltal bevégni annak közvetlen vagy közvetett hatását, s nem adni magunkat át az idő előtt kellettél vérmesebb reményeknek.

A Maros szabályozása.

Csapó, nov. 29.

November 27-én érkeztek hozzánk a Maros szabályozásához szükséges földterület ki-sajátítására kiküldött bizottmány tagjai. Sajátainkon fel vannak már ütve a czölöpök, melyek a szabályozandó folyam új irányát jelölik, s a tárgy fontossága megérdemli, hogy azzal közelebbről megismerkedjünk, de megérdemlünk, hogy szakavatottak a dolog lényegéhez méltó komolysággal hozzá szóljanak.

Legkevésbé sem szenvedek magamnak szakavatottságot, sem akkora tekintélyt, hogy gyenge szózatom képes volna, megváltoztatni azt, mi a magas kormánynál czélba van véve; de huzamos ideig lakván a „kizárólag magyar folyó“ a Tisza partjain, alkalmam volt a szabályozás ügyeivel némileg megismerkedni. A Maros szabályozása pedig, ezen lehető anyagi felvirágzásunknak (miután erdélyi vasutról nem, csak szebeniről akarnak tudni) egyetlen esatornájának szabályozása annyira közérdekű ügy, hogy miután már az előleges munkálatok megkezdettek, minden hivatottnak polgári kötelessége hozzá szólni; ez okból véltem korszerűnek néhány idevonatkozó adatot a Tisza szabályozás történetéből felidézni.

Egy nagyobb szerű folyam szabályozása országos érdekű ügy lévén, annak tárgyalása, kétségen kívül, egy illetékes országgyűlés jogköréhez tartoznék; azonban szabadon a jelen szabályozási műtételeket, csak is előmunkálatoknak tekinteni, és remélni, hogy ez is majd a maga útján fog elintéztetni.

Alig lehet hinni, hogy a magas kormány azon hitben ringatná magát, hogy négy-ötszáz ezer forinttal, mely összeg alig fedezné a kisajátítandó földterület árát, az egész Marosnak szabályozását végre lehetne hajtani. A Tisza szabályozás élen a legnagyobb magyar állott, pártfogója maga a király volt, ki évenként a sónak felemelt árából 100 ezer forintot rendelt a szabályozás végrehajtásáig fizetett, négy százezeret pedig kölcsönképpen ezen célra előlegeztetni. Magyarhon nagyobb földbirtokosaiból alakult 5 osztályra szakadt hatalmas társulat állott a legnagyobb magyar oldala mellett, s a bécsi nemzeti bank hitelt nyitott a társulat számára, és így a leghatalmasabb tényezők összpontosított törekvése szinte két évized alatt eredményezte azt, hogy már a Tisza némileg szabályozott-nak mondható.

A Maros folyam szabályozásának három célzát akarnak kitűzni. A tulajdászok érdekét, a földterületek árvíz mentességét és az országos utvonali biztosítását. És ezen hármasság cél elérésére, M.-Délön keresztül (a további terveket nem ismerjük) egy vonalt terveznek, legelőször, réteken, szántókon keresztül, mely vonal ugyan egyenes volna, ha néhol egy részre nem hajolna. Mi ezen vonalból, mely már kijelöltetett, azt következtetjük, hogy itt a tulajdászok érdekének nincs elég téve, mert a folyam egyenes irányt nyervén, mint azt H. H. nagyon tisztelt hazánkfia igen jól megjegyzi, víztömege hirtelen lefolyván, az eddiginél is kevesebb idő alatt lesz alkalmas a tulajdászatra. A földbirtokosok érdeke sem kíván akkora áldozatot, mert mi az árvizek rakoncátlanságaitól nem szenvedünk akkora

kárt, mely szemben azzal, hogy a rétöntözés hiányában földjeinket az árvíz megtermékenyíti, számba vehető volna. A harmadik cél tehát az országos utvonali biztosítása, melyhez ki tudja minő szép bevételek vannak közel kilátásba helyezve, tette szükségessé a Maros szabályozását; mert be kell vallani, hogy néhány helyen annyira neki dült a rakoncátlan folyam az országos utvonálnak, hogy azon elővigyázatból, a folyó felől felállított véd-czölöpök alig képesek már elegendő biztosítékot nyújtani a sötétben haladó utasoknak.

Nem mutatkozik itt tehát más expediens, az országutnak állandó biztosítására, mint vagy a vonalnak, mely már annyi sok száz-ezerekbe került, más irányban való vezetése, vagy pedig a Maros szabályozása által menteni meg a folyam általi elsodortatástól. Igen természetesen ezen eszmére csak az idén jöttek, mert éppen az idén volt leginkább érezhető, hogy az országot itt nálunk sok helyt csaknem a folyam torkába építettett.

A Tisza-szabályozás tervét 1845-ben Vársárhelyi Pál volt cs. kir. hajózási felügyelő készítette, mely tervben 101 átvágási javaslatot tett, de a tervkészítő 1846-ban meghalván, a legnagyobb magyar gr. Sz. I. által, lombard velencei műértő tekintély Paleocapa Péter hivatott meg véleményadásra, ez a Vársárhelyi átmetszéseken nyugvó, és nagyon bizonytalan jövőjű tervét népszerűtlenné tette azon egyszerű elméleten alapuló rendszerével, hogy — meghagyva csak 15 átvágást — hol a Tisza partja annyira alacsony, hogy a víz növekedése alkalmával kiönt — ott a part töltessék fel.

Nem volna-e ezen elmélet nálunk is alkalmazható? A nagyobb és merészebb kanyarulatok átmetszésének, más helyeken, Paleocapa elmélete alapján, töltések által vetnének gátat a folyam kiöntéseinek, s ezáltal gondolatunk szerint leginkább életretné mindhárom cél, mely jelen szabályozás által a magas kormány előtt lebegett.

Hogy közvetlenül helyi tapasztalásból szóljak: a csapói földbirtokosok azon helyzetben vannak, hogy legelőször osztályu réteik, legelőször, ha azok a Maros kiöntése által, legalább minden ötödik évben meg nem termékenyítettnek, még annyit sem jövedelmeznek, a mennyiből azon területek évi adóját fedezni lehetne, mint ez a közelebbi három század években szemmel láthatólag be volt bizonyítva.

A Maros ekként szabályozása tehát, bevalljuk! nem áll a mi helyi érdekünkben, országos hasznát se látunk benne akkorát, hogy ne tekintenők nagy áldozatnak, legjobb rétejükből mintegy 100 hold elvesztését, miután az átmetszés által a Maros jobb partjára vetett terület ránk nézve=0, akkor midőn azt egy éppen nem nagy görbület meghagyásával egészen ki lehetne kerti, kikérülni úgy, hogy az, a mennyiben az egyenes irányt elvesztő folyam lassabban mozogván, huzamos időig lehetend tulajdászatra alkalmas, megmentetnének drága rétejünk az átmetszéstől, és az országos utvonali mégis megmentve és biztosítva maradna.

A Maros szabályozása — ismételve mondjuk — országos ügy. Azt csak egyesített erővel lehet úgy szabályozni, hogy az ország minden érdeke, mely a vasuti tervezéseknél nem vétetett eléggé tekintetbe, minden irányban ki legyen elégitve. Négy-öt százezer ftal, négy-öt százezer közmunka napszámmal az országos cél elérére nem lesz.

Fogjanak csak a Maros szabályozásához azon alapokon, melyeken ez országos ügyben fogniok kell, jót állók, hogy a birtokosság, mely most 200 forintért sem engedi szívesen

át birtokának holdját a kisajátító bizottmány-
nak, akkor, mint mindig midőn a közérdek
kivánta, úgy most is sietni fog letenni ál-
dogatát a haza oltárára *).

M. I.

Testgyakorló intézet Kolozsvárrt.

Isten után hála nemzeti fejedelmek és
polgártársaink áldozatkészségének, itt Kolozs-
várt tanodákban nem szűkölködünk, de a
szellemet kimivelő intézetek mellett a fiatalság
testi fejlődését elősegítő intézetekről eddigelő
nem igen gondoskodott senki.

Van Kolozsvárnak három főtanodája s egy
jogegyeteme, melyekbe az ország minden ré-
seiből sereglenek az ifjak.

A tisztas öreg beéri egy jó sítával, de a
nap nagyobbbrészt írás-szálata vagy az iskola
padjain töltő fiatal embernek testti kifejlődé-
sére a szellemi munkától kipihenése, s egész-
ségre előmozdítása behatóbb és nagyobb moz-
gást kívánván: már az egészséges biztosítására,
az izmok edzése s a test csinosabb tartása
tekintetéből is szükséges a testgyakorlat.

Számérvé bazánkban, látjuk, hogy Ko-
lozsvárnál kisebb városok, mint Szeged, Besz-
terce, Mezőcsanak stb. bírnak ilyen intézetekkel.

A fiatalság érzi e hiányt és ennek egy
része, a jogászok, magok között csakugyan
hozták is létre egy testgyakorlatot. De már az
ó kor is fölfigyelt ennek szükségére voltát és
gymnasionjak (innen gymnastika) testgyakorló
intézetek valának; a nyilvános birkozás a
szinkörben szintén csak ezen eszmé kifolyása
volt, irányozva levén a test elpuhulása ellen;
a görögök után már a rómaiak is vallották:
„mens sana in corpore sano.“ A középkor
harceztői (tournoi) harcziás jellemök mel-
lett, szintén a test edzését mozdították elő. A
jelen korban már nem szállhatunk birokra
olajjal bekenett testtel, se nem állhatunk ki
adáz turniérokra, de állíthatunk a kor igé-
nyeinek megfelelő testgyakorló intézetet, hogy
a haza reményeinek — a fiatalság — szel-
lemi fejlődése, testi erejének fejlesztésével
egyaránt haladjon.

Lovardá s vívoda volna ezen intézettel
összekapcsolandó.

A vívoda már fönnáll, egy fölállítandó
lovardához pedig, mint hallók, báró Szentke-
resztúri ur szép összeggel kész járulni, s ala-
pok oknál fogva hisszük, hogy a főurak is
támogatandják ezen hármas intézetet, mely-
nek jótékony hatásában minden résztvevő
egyenlően osztozhat.

Régóta már hozzá vagyunk szokva, hogy
minden bajunknak mi magunk legyünk or-
vosok, mert segítséget semmi oldalról sem
várhatunk. Ezen fájdalmas körülményt a ma-
gyar nemzet fölismerve, a magyar tudós tár-
saságok, két nemzeti színház, két múzeumot,
gazdasági, tilt- és jegármentő kárszervezet, és
több számos közhasznú intézetet egy magára,
önerején alapított.

Büszkén, önérettel mondhatjuk el: nem-
zetünk kerek e földön, csak maga magának
tartozik hálaival.

Igy testgyakorló intézetünk is adakozás
utján volna létrehozandó, de azt senki se
hígyje, hogy az e célra fordított tőkék kö-
nyör adomány fejében mennének, mert az er-
kölesei kamatokon kívül, ott az anyagi haszon
is, mert ha közitszetekben álló emberek a
dolog élére állanak, a kibocsátandó részvé-
nyek bizonyosan akadának vevőkre; a város
sem fogna vonakodni sok pusztá helyeiből,
ez üdvös intézet épületeire valamelyikét átén-
gedni, mert csak így juthatnánk testgyakorló
intézethez, mely össze volna kapcsolva lo-
vardá s vívódával.

Erdély lovagiasságának fővárosa nem fogja
félreüsmerni saját érdekeit és a kor igényeit
szem előtt tartván, méltányolni fogja Arany
János mondasát „Toldi estejében“:

„Habar az ifju néha könyvet forgat,
Nem hiányzik nála kéz, testgyakorlat;
Hogy karra se legyen gyöngyök mint az atyja,
Ellenben, ha lehet, fővel meghaladja.“

Kolozsvárrt, 1864. Karácsony 6-kán.
Miksa György.

*) Ismételjük azon nézetünket, mit egykor tüze-
sebben fejtegettünk, hogy a Maros szabályozását a ha-
jókázás szempontjából kell végrehajtani; és így itt
mulhatatlan canalisát és szilpezés szükséges, a mint
ez a Nil folyamával történt. A csatorna által, a Maros
áradása a víznek az ús mederbe és csatornába val-
szósztalása folytán félkezve lenne, a Maros gazdag völ-
gyében nem csak a réttöntözést, de a rozstermelést is
gyakorlatba lehetne hozni; az országot veszélytelenül
vijtenék a csatornával párvonalban, s a Maros Aradól
M. Váshelyig, sőt Régenig folyvást hajókázható álla-
potban lehetne a szilpezés által. Ha a munkát nem így
irányban, nem a leendő hajókázás céljából történik,
úgy bizonynyal egészen fölösleges kiadással apad az
állam pénzért, mert később csak meg kell történni a
csatorna készítését, miután ekkora folyamot hajózha-
tón tenni, az államgazdát érdeke követeli.

Szerk.

Bécsi hírek.

Mióta Austria az 1860 oct. 20-diki di-
ploma kibocsátása által egész összeségében
az alkotmányos államok sorába lépett — ki-
véve azon nagy jelentőségű időpontot, mely-
nek érdeket az 1861-diki magyar országgyű-
lés köleszöszött — belpolitikai életfolyamából
alig merült fel kiválóbb jelentőségű, s tán az
egész állam jövőjére nézve döntőbb befolyást
gyakorló momentum, mint a mostani, midőn
az osztrák közvélemény egyszerre oly frontot
látszik csinálni a dolgokkal szemben, mely
már is sok tekintetben azon következtetésre
jogosít fel, hogy az élettelen alkotmánytheo-
riához való merev ragaszkodás, s elérhelen
utopiák balványozásának napja banyatlóban
van. A közvélemény úgy a birodalmi tanács
termében, mint a bécsi független sajtó és po-
litikai salonokban határozottan kezd elkar-
hozhatni azon szerencsétlen szempontot, mely
a birodalmi octroyált alkotmányt módosítha-
lan dogma gyanánt állítja fel, míg ugyanak-
kor az östörvények által szentesített, királyi
eskü által sokszorosan sérthetetlennek nyilvá-
nitott, nem is az államfő teljhatalmától eredő,
hanem kétdólu szerződésen alapuló magyar
alkotmányt a jogeljárás elméletében érvény-
teleníteni kívánja. A birodalom két fele közti
kiegyeztetés lehetősége többé nem ábránd,
habár annak valószínűsége még sok küzdelembe
kerülhet. E küzdelem már megkezdett, s egy
nagy lépés történt előre, melylyel a helyzet
egészen megváltozott. Mit fog ez maga után
vonni a közel jövőben, ezt biztosan nem szá-
mithatjuk ki. Annyi azonban bizonyos, hogy e
momentum fordulópontot képezhet, s a po-
litika, melyet Schmerling ur kormányra érvé-
nyesített, már csak egy kis töredékben (majd-
nem csak az erdélyi reichsrathok karában) ta-
lál balványozókra, s a Lajthán tuli alkotmá-
nyos szabadság eszménye ellen most éppen
azok támadnak fel — és pedig nagy erővel
— a kiknek eddig mindene volt.

Schmerling nevéhez — ugymond a „Presse“
— szép eszme volt csatolva; kár, hogy e csil-
lag, mely oly sokat ígérőleg tűnt fel, most
már balványulni kezd!

Ha Schmerling lovag államminiszter csak
legkevésbé is hajt a közvéleményre — jegyzi
meg a „Reform“ — akkor nagyot kellett csök-
kennie korábbi blszke önértékének, melylyel
művét megkezdé Midőn hivatalát elfoglalta,
alig mulatkozott irányában ellenzéki. Szokott
módon megtámasztott ugyan a házban az el-
lenzéki szónoklatokat, de az általános al-
kotmányos örömriváltság tulnyomó vala. Min-
den jelenetekenyebb bécsi lap a ministeriumot
támogató, s nevétségessé tevő az ellenzéket.
A reichsrath nagy többsége seregelté körül
öt és sok idegi csak néhány lap merésze-
dett Schmerling ur kormányra ellen némi sze-
lid oppositiot képezni. Ezek is csak azt mon-
dták, hogy az alkotmányt jelen alakjában nem
lehet valószínűsíteni, s csak az időt vesztegetik az
experimentáltokkal. Az ily lapoknak alkotmá-
nyos államban hallatlan szigorral, a büntető
törvényszékekkel feleltettek. Mindamellett az
oppositio nem szűnt meg éleltelt adni. Ma már
a közvélemény nyilatkozik az ellenzéki lapjai-
ban. Mindenki azt mondja: Az eddigi ut nem
vezet szerencsés végre, hanem romlásra. Az
összes független sajtó nyilatkozik így, s a bel-
és külügyek állapota bebizonyítja ezt. A vá-
laszfelirat csak azt ismétli, a mit a publicisták
a sajtópörök permanentiája alatt írtak. Ha
azonban a ministeriumnak módjában van meg-
ismerkedni azon nézetekkel, melyek a lakos-
ság minden rétegeiben elterjedtek, akkor azon
tapasztalásra jutand, hogy a publicistai és
parlamentaris oppositio legedesebb szavai mé-
rés és angyszaladélog adhoz képest, a mit
mindenütt leplezés nélkül kijelentenek.

Eddigi közléseinknek e rovatban eléggé
világossá teszik az olvasó előtt, hogy a választ-
feliirati vita alkalmával Schmerling ur kormá-
nya a magyar kérdés tárgyalása körül hatá-
rozott vereséget szenvedett. De még elatan-
sabb volt azon vereség, mely a kormányt a
galicziai állapotok tárgyalása körül — minden
erőfeszítése dacára — oly módon érte, hogy
talán alig van alkotmányos ministerium, mely
hasonló kudarc után magát megbukottnak ne
tekintené. Történt pedig ez a reichsrath alsó
házának dec. 3 diki ülésében, midőn rendör-
miniszter Mececsy hosszabb előadás folytán
tüzetes jelentést tett az ottani ostromállapot
indokairól, mutogatván, hogy a galicziai len-
gyelek forradalmi összeköttetésben állottak len-
gyelországi testvéreikkel. A mi az osztrák álla-
potot igazolja — ugymond — erre nézve a
legfontosabb ok a következő: 1863-ban Gali-
ciában ugynevezett nemzeti szervezet alakult.
Előn a nemzeti tanács állott, voltak kerületi
hatóságok, majd nem minden városnak volt
saját nemzeti hatósága. Hogy a nemzeti szer-
vezetbe betekintethessünk, elég egy krakkói ok-
mányt felolvasnunk. Ebben van a nemzeti
biztosnak egy hirdetménye; egy második a
forradalmi adók beszedéséről, aztán a forra-
dalmi hatóságok: fegyverkezési bizottmány,
városi főnök, postabívat, sajtóhatóság több

levele, kimutatások vett és kiadott pénzekről;
a kimutatások közt egy, mely egy szerkesz-
tőbiz intézettől. A mi az adószervezetet illeti,
Krakóban csupán egy személytől 17,000 frt
nemzeti adót követeltek, s ugyanaz azonfölről
24,000 frttal hátrálék czim alatt terhelte.

Továbbá léteznek utasítások az ugyneve-
zett nemzetörsg számára; az őrség az illető
főnök végrehajtó eszköze volt. Tagjai esküt
tűnek s teljes tevékenységbe tétettek. Ez őrség
9 zászlóaljából állott.

Az utleveleket meghamisították. A császári
utlevelekből chemiai uton blanquetteket készítet-
tek, melyek alá akármely nevet lehetett írni.

A vitát Pratobevera, volt igazságügy-
miniszter nyitotta meg, ki általában magasz-
talt beszédében kijelenti, hogy az alkotmányt
a legnagyobb jónak tekinti és ez okból Mececsy
eljárása ellen tiltakozik. Az ostromállap-
potot nem előzték meg felforgatások. Hogy a
13. § nyomán a kormányt a felelősség terbeli,
kiteszik azon czikk tartalmából és az 1849.
alkotmány hasonlertemnyű cikkeiből.

Mire jutnánk, hogyha a végrehajtó hata-
lomnak jogában állana szentesített bírod. tör-
vényeket felfüggeszteni, az alkotmányt rész-
ben vagy egészen megszüntetni s ostromállá-
potot hirdetni ki? Mind e rendszabályok a
törvényhozó hatalmat illetik, és csak a veszély
pillanatában van a végrehajtó hatalomnak joga
ama tényeket végrehajtani, melyek mindig
csak az ideiglenesség jellegével bírnak, míg
azokról a törvényhozó testület nem határoz.
A rendörminiszternek kötelessége lett volna
előadását mint törvényhozái javaslatot
előterjeszteni. Ez ügyben a kormány állás-
pontját nem ismerhetjük el helyesnek. Szónok
az adrese-javaslat mellett szavaz.

Utána szót emelt Grocholski lengyel
követ. Miel voltunk határozva addig hallgatni,
míg a ház a lengyel kérdésben nem nyilat-
kozott. Ma a minister szavai kötelességünkkel
teszik szólni. Sajnálok, hogy éppen a rendör-
miniszternek kellett annak lenni, ki előttünk
az ostromállapot behozatalát indokolta s pedig
okokkal, melyek nagyrészt rendörégi termé-
szetűek. Három év előtt azt mondták, hogy
nálunk nincs többé rendörállam, és most
ostromállapotot proclamálnak. Szónok a kormá-
nyának emlékeztetbe hozza Mittermayer jog-
tudós szavait, ki azt állította, hogy az ostrom-
állapot magában kiálto igazságtalanság, s csak
fölkelés esetén alkalmazható.

A kormány hangsúlyozta ugyan, hogy az
ostromállapot biztosítja a személy- és vagyon-
biztonságot; de hiszen erre a rendes hatósá-
gok is elegendők; e célból nincsen a gyűllö-
letes ostromállapotra szükség. Augustus végei
Galicziában 8000 ember vonatolt vizsgálat alá,
kiknek mintegy fele el is ítéltetett. Az elítél-
tek közt csak 24 felségáruló volt.

Nem tagadom a nemzeti szervezetet. Igaz,
voltak nemzeti bizottmányaink, adtunk ön-
kéntesen pénzt és katonát; de hiszen mind-
ez csupán Oroszország és nem Austria ellen
volt intézve.

Lehet, hogy a bizottmányok szervezése
többé kevésbé a fenálló törvényekbe ütközött,
de terrorizálás, pénzesikarás sehol sem törté-
nt; az áldozatokat az egész ország mindenütt
örömet hozta. Rechberg gróf 1863. febr. 12.
Bloomfield lordhoz intézett jegyzékben azt
mondja, hogy Galicziától semmit sem tart. En-
nek folytán vagy azt kell elfogadnunk, hogy
a kormány teljességgel nem ismeri a viszonyo-
kat, vagy képtelen, vagy hogy a kormányt
rendszabályaiban más indokok vezették. Ön-
kéntelenül is azon hitnek kell magát átén-
gednie, hogy azon 3 hatalom közt, melyek
Lengyelhont felosztották, a fölkelés elnyomá-
sára egyetértés jött létre.

Mondja bár a kormány, hogy e hírek
hamisak, akkor az általa életbeléptetett rend-
szabályok annál inkább kárhóztatandók, mert
akkor Galicziában az ostromállapotot tisztán
azért hirdette ki, hogy Oroszországnak ked-
vezzen. Mert az ostromállapot csupán azért
hozott be, hogy Oroszország bosszuszomja
kiegértessék. A csász. kormány még tovább
megy, mint az orosz kormány a lengyel ki-
rályságban, mert a csász. kormány eljárása
Galicziában takaróul szolgál az Oroszország-
ban előforduló naponkénti iszonyatosságoknak.
Mert ha Austria blűnsnek mondja Galicziát,
miután ez ellene semmit sem foralt, kiemeli
Oroszország eljárását, melylyel a háboru folyt.

Ama jegyzékek, melyeket a kormány a
sz. pétervári kabinethez intézett, a fölkelést
Galicziában sokkal jobban támogatták, mint
mindaz, mit Galiczia ez időben tehetett. E
jegyzékek élesztették kiválóan a fölkelést, és
a császári kormánynak előre kellett látni, hogy
Galiczia lakosai éppen nem lehetnek télen
nézők, ha a fölkelést a kormány maga tá-
mogatta.

Micsoda értelmet tulajdonítanak tehát ez
ostromállapotnak? Galicziának azért kell la-
kolnia, a mit a csász. kormány támogatása
által az orosz kormány ellen vétett.

Hogy a csász. kormány az ostromállapo-
tot Oroszország kedvéért hozta be, szónok

előtt még bizonyosbna tűnik fel, ha elgon-
dolja, hogy a katonai parancsnokság 1864.
febr. 28. kelt rendelete mind a külföldieket,
kik 24 óra alatt magukat nem jelentik, közt-
tűk azokat is, kik több a határt átlépik,
Oroszországnak kiszolgáltatja, s valóban mar-
tiusban 46 személyt Oroszországnak ki is szol-
gáltatott. Nem akarja felhozni az iszonyteljes
jeleneteket, melyeket e kiszolgáltatás maga
után vont. De nem hagyhatjuk érintetlenül,
hogy azalatt is, míg a ház együtt ül, 3 in-
ternált kiszolgáltattott Oroszországnak, s ma
vagy holnap egy negyediket is hasonló sors
fog érni.

A fölkelés megszűnt orosz Lengyelhonban,
ezzel az izgatottság megszűnt Galicziában.
Nem kell bővebben bebizonyítani, hogy az
ostromállapot jelen fenállása az igazságossá-
gal teljesen ellenkezik.

Egyébként a csász. kormány maga is azon
nézetben látszik lenni, miután az ostromállá-
pot körülményeit enyhítette. De ezen enyhítés
csak azért történt, hogy a kormány mond-
hassa, hogy az ostromállapotnak oly kedvező
eredménye volt, hogy némi enyhítésnek hely
adható.

A kormány e rendszabálylyal önkénytele-
nül bebizonyította, hogy Galicziában a rend
nincs veszélyeztetve. Miért tart tehát még min-
dig az ostromállapot? Hozzon fel a kormány
más okot, mint azt, hogy Oroszországnak
tetszeni akar; szónok nem talál más okot, és
igy joggal állíthatja, hogy ez ostromállapot
nem egyéb, mint Oroszország érdekében a
bosszu cselekvénye. Az ostromállapot megszü-
ntetését Galiczia a kormánnytól követelheti, ezt
követelnie szabad.

A hosszabb vita végén, melyben még több
más képviselő is részt vett, Schmerling állam-
miniszter feltűnő igazságtalanság egyeztetve a
kormány álláspontját igazolni; azonban beszé-
dének nem volt hatása.

A szavazásnál a felirat 13 dik pontja el-
fogadtatott, s így Schmerling ur ismét magára
maradt. Még a ruthén parasztlak közül is töb-
ben ellene szavaztak. Csupán az „erdélyiek“
maradtak hívek.

KÜLÖNFÉLÉK.

+ Ma kerül színre az 50 aranyra pályá-
zott darabok közül a „Kedves atyafiak“
című 3 felvonásos vígjáték. Miot apropos
megemlíti, hogy a „Fővárosi Lapok“nak azt
írják innét, hogy a pályaművek közül legjobb-
nak mondják az „Esztér“ című drámát,
melynek csak két méltó versery társa van, a
„Lelencez“ és „Bajszerező.“ A „F. L.“
roszul van értelvsive, mert az említett dráma
már eddigelő sem bizonyult be a legjobb-
nak, a mi pedig a méltó versenytársakat illeti a
„Kedves atyafiak“, „Többet é-szel mint erő-
vel“ című vígjátékot a bir szintén sikerül-
teknek mondja.

— Előbb kellett volna megemlítenünk a
kir. főkomamányszek e végre kirendelt bizott-
mányának felügyelete alatt 1864-re szerkesz-
tett „Erdélyi hivatali tisztí névtár“,
melyet nem csak azon nagy gond és szorga-
lom tesz a nagy közönség figyelmére érde-
messé, melylyel össze van állítva, hanem va-
lóban közhasznúnak és nélkülözhetetlennek is
mondható, mert magában foglal 1861-től
kezdve 1863 végeig megjelent több általános
érdeklő közigazgatási, magánigaz és más
kormányrendeletei, magázuk, ügyvédek, hiva-
talnokos, birtokosok, kereskedők, iparosok stb.
használatára.

+ Kálchberg egy közelebbi reichsrathi
gyűlésen az erdélyi vaspályát illető elő-
terjesztvényt okadatolta, melylyel egy tizen-
két tagu bizottsághoz utosított. E bizottság
tagjai: Groisz, Lohninger, Orints, Skene,
Steffens, Grosz, Herbst, Popassn, Rechbauer,
Obert, Riese-Stalburg és Schindler. A „Herm.
Ztg“ fölriad a miatt, hogy a bizottmányba
olyanok nevezettek, kik a kolozsvár-brassai
vonalt pártolják.

+ Hirszeriut Mensdorff gróf beadta lemond-
ását e f. hó 4-kén. E lemondásról azon vé-
lemény uralkodik, hogy a gróf nem tudó mi-
ként kellene Austriának Franciaország-
közlednie, s a ministerségtől megválásának
oka az lenne, mert nagyon hajlik Orosz-
ország felé.

+ A ministserválság lételét még mindig ta-
gadja a felhivatalos körökben, bizonyos azon-
ban, hogy a reichsrath képviselői kezén egy
koalitió-ministerium névsora forog. E szerint
Be'eredi államminis'terré, Kaiserfeld közigazga-
tásáé, Hersbt pénzügyerré, Giskra igazság-
ügyivé s Kellersperg kereskedelmi minis'terré
volna kijelölve. Mececsy, Burger, Frank és
Mensdorff meg fogának maradni. A „Lloyd“
levelezője azt is mondja, hogy az itt időző
tekinélyes állásu magyarok a „jövő ministe-
riumával“ értekezleteket kezdetke meg, s
hogy ezen uton óhajtanak a Magyarországi
kiegyezkedést egyengetni, s azt hiszik, hogy
a magyar kérdés megoldása ez uton már nem
volna messze, mert a februári patenának tel-

jes revisióját szándékolná. A képviselők körében semmiesetre sem remélik, hogy az új ministeriumban a szabadelvűbb tanácsosokat nyerje a korona, de azt mégis hiszik, hogy az rendbe fogja hozni a pénzügyeket s a közjogi kérdéseket megoldani.

+ A közelebről oly szerencsétlen véget ért Sebes Emil szomorú jelentését éppen most vesszük: „Sebes született Jankó Teréz a maga, és számos rokoni nevében szomorodott szívvel jelenti szeretett férjének Zilahi Sebes Emilnek véletlen eszt által történt gyászok kimutát. Hídeg tetemei dec 4-én délután 2 órakor fogtak a Ludovicum-épületből indulva a kerepesi sírkertben örök nyugalomra térni. Kelt Pesten, december hó 2-án 1864. Sebes e folyó hó 5-én temetett el, délután 2 órakor.

+ Mint a pesti lapok írják, ott a hagymáz kör még folyást sok emberéletet ejt el. A kórházak mind telve vannak már betegekkel.

+ Bécsben a londoni „Punch“ ily című cikkében: „Mephistofeles a reichsrathhoz“, fölségérséget találta, s a lap terjesztését megtiltotta.

+ Egy sajtósági eset adta magát a napokban elő. Farkas János, csufnéven Rajkó mint utonálló rabló elfogatván, a katonai rögtönítélő bíróság elé hozatott. A vizsgálat befejezte után, a halál kihirdetése előtt, melyre már a szükségelt katonaság kirendelve volt, az akasztásra szánt bűnös megőrült, minek következtében a rögtönítélő bíróság hatalma alól felmentetvén, a megyei törvényszéknek szolgáltatott át.

+ Olaszországban az utóbbi időben történt politikai mozgalmak több tébolyodási esetekeket vont maga után, melyek külső nyilatkozvaányokban koronként a komikumba vágnak. Turinban közelebb a déli órákban, szakadó eső mellett egy tökéletesen meztelen férfi kifeszített esernyővel sétált a Dora-rossán és elmenőktől folyást azt kérde, melyik utat viz Florenzbe? A elősietett biztonsági őrk csakhamar egy bérkocsiba tolták és Florenz helyett az elmebeteg kórházba szállították.

+ Szókról nov. 23-ról írják az „E.-nek: „Mai nap egy új házaspár menyegzői estélye véletlen gyászszal birtelen megszakított, t. i. egy veredési intermezzóban a völgyéni öregebb testvére hasábfakkal agyonverve azonnal meghalt. — A hivatalos jelentés folytán hadnagyaival másnap megérkezett csendbiztos ur, a tanuk egyhangú vallomásaiból tisztán constatálta azon tényálladékok, hogy az áldozat komjával együtt célszerűbb mulatbas tekintetéből indítványozta, miszerint a számos menyegzői sereg felváltva táncoljon, de ennek ellenszegült az ifjabb, harmadik testvér főleg azon indokból, hogy a zenét ő fizeti, e szerint a rendelkezési jog kizárólag őt illeti meg. A völgyéni semleges maradt. — Az ellenkező harmadik testvér pártja csakhamar felszaporodott egy más, bár szintén rokonsalad két tagja által, kik hasábfakkal három halálos csapást intéztek a szerencsétlen fejére. E szerint testvéri s rokoni kezek olták el életét a szilaj természetű 28 éves ifjunak, ki csak néhány hét előtt vele frigyesült ifjú nő és egy gyermeket hagyott gyászban. A többi tettes borzasztó tettének következményeit számos gyermekét családok sirajták. A bortól felhevülés, mámor, a soká rejtgetett s csak alkalomra váró boszúérzet s a kicsapongásra, veredésekre hajlandó nép jelleme célszerűnek mutatnak azon intézkedést, melynek fogva menyegzők alkalmával egypár bites ember a rend fölött folytonosan örködnék, s a törvény nevében elejét venné a mértékletlen ivásnak, istenkáromlásnak és veredéseknek. — Mind a három tettes, mint rab, előlegesen Pétervásárra kísértetett, hova a nég ki nem hallgott tanuk is fölrendelvek.“

+ A nimesi színpadon közelebb egy darabot adtak elő, melynek hőse az első felvonásban lóháton jelenik meg. A ló, a nagy közönséggel s lámpafénnyel szemben, lámpalázt kapott, s lovagjával együtt a zenekarba ugrott le. Képzeltetni a riadást, mit a megbokrosodott szereplő okozott. Szerencére nagyobb baj nem történt, mint hogy a ló egy nagy bögöt s két székét összezuzott, s a lovatot kissé megnyomta.

+ British Association ideai nagy gyűlésén Bathban 2965 rendes és részvényes tag volt jelen; közöttük 1059 nő. Egyik ülésben W. Thomson tanár értekezésén azon végeredményre jött, hogy földünk kérgének teljes kibőlése nem történhetett meg rövidebb idő alatt 98 millió évnél. Sir Charles Lyell, a geológiai osztály elnöke pedig úgy nyilatkozott, hogy eléggé bizonyosnak látszik, hogy az ember a mammuttal egy időben lakta a földet. A bathi rector ezek folytán nem tartja lehetetlennek, hogy Ádám és Éva előtt élt már egy régibb emberfaj.

+ Néhány nappal ezelőtt egy orsz. törvényszéki tanácsos késő éjjel ment haza. Egy szük utcában egy előtte ismeretlen emberrel ütközött össze, ki hirtelen megfordult s azután

elszaladt. A tanácsos megállt, valami rozsat gyanit, zsebébe nyúl, s ime órája csakugyan hiányzik. Azonnal amaz ismeretlen után fut, megállítja s fenyegetőleg követeli az órát. Az idegen vonakodik, végül azonban odanyújtja az órát, melyet az zsebébe tesz s azután folytatja útját hazafelé. Mennyire elcsodálkozott azonban, midőn belépve szobájába, óráját honn találja az asztalon. Másnap a tanácsos azonnal a rendőrigazgatósághoz megy, s jelentést tesz, hogy idegen óra van nála. Itt azonban már jelen volt amaz ismeretlen, ki azt jelenté, hogy éjjel megtámadta s kirabolva lett. Ez a tanácsostól átadott órát sajátjának ismerte föl, melyet azért adott át, mert a tanácsost utcaiz rablónak tartá.

(+) **Nemzeti színház.** Dec. 5-én: „Sir Patrik, vagy a fehérek.“ Dráma 5 felv. Malfeleltől. Egyike a francia színirodalomnak azon áttütellett termékei közül, melyek nem csak kiszámíthatatlan kárára voltak a magyar dráma fejlődésére s haladásának, hanem volt idő, midőn a meglevő keveset is leszoríták színpadainkról. Három évtizeddel ezelőtt nagy hatással lehetett az ilyen regényes drámákra előadni, a közönség még el tudott érzékenykedni a becsületes O' Nell földöztesén, az anya és Mis Anna sorsának fejlődését könnyűekkel kísérték a szép szemek, s megtörtént, hogy a Sir Patrik jelleme akkora hatást gyakorolt egy becsületes vágára, hogy rögtön felmondta a Sir Patrik-ot személyesítő színésznek a szálalást, azzal indokolva, hogy a ki a színpadon olyan megdöbbentő ügyességgel tudja a gazembert játszani, az az életben sem lehet valami három próbás becsületeségtől ember; hanem ma már ez mind másként van, a könyű ad elmarad, s Sir Patrik-ot nem azért lehetne kivetni szálalásból, hogy jól játszott, hanem megfordítva, s midőn meglovik, hiába ugrik az égie fel, s lefelé jövet hiába csóválja meg magát a légben s úgy halna meg a hatás kedvéért; ma ezzel nem lehet bámulatot gerjeszteni a nézőben, legfőbb szánja az ember az erőtlen erőlködést. A czím szerepet ezúttal Szathmári adta, kinek úgy látszik nincsenek művészi ambíciói, különben nem compromittálna magát olyan szerepekben, melyek először messze túl haladják tehetsége s erélyét; másodsor nem tartoznak szerepköréhez. Avagy azt hiszi Szathmári, hogy Sir Patrik és Stern Izsák egy genre? Miért ez erőlködés? hisz nem kényszeríti rá senki, hogy intrinicum játsszék, vagy a közönség fitmálása akar ez lenni? ki eltűr mindent, a mit elébe adnak. Szathmárinak meg van saját szerepköre, hol erejét, tehetségét sikerrel mutathatja be, hol másnemű tér nyílik alakító képességének, s nem kénytelen curiosumként állani elő. A kormányzó nejt Rózsán asszony helyenként sikerrel adta, a mi Miss Annát illeti, el nem tudjuk gondolni, hogy kerülhetett e szerep a Szabó Pepi kezébe? Valóban kérdentük kell, ki osztja ki a szerepeket színházunknál? Nincs legkisebb tekintet sem arra fordítva, melyik kinek való szerep. Szabó Pepi és szenvedő arc, zokogó könnyű! Van-e annál élesebb contrast, mint panaszos szenvedést beszélteni azon ajkakkal, melyek örök mosolyra vannak bivatva. Szabó Pepi fiatal eleven kedélye soha sem fér össze egy olyan jellemmel, minő Miss Annáé kell legyen, s így természetesen minden jóakarata nyomtalanul enyészett el. O' Nell-t Mándoki sekerrel adta. Boér a kormányzó gyönyörűen maszkírozta, s e mellett kellő mérséklettel játszott, azon jelenete azonban, midőn nejt, kit meghaltnak hitt újra látja, meg lehetős gyengén sikerült. Hát a férj, az apa, midőn elvesztettnek hitt nejt váratalanul újra látja, csak annyira van meglepetve? E momentumnak ünneplésnek kell lenni, különben úgy elmosódik, mint ez este. Egyébíránt Miss Annától is kérdézzük, hogy a viszontlátás meglepő örömehez csak olyan halvány kifejezései vannak? Midőn az ajkák hallgatnak, az arc, a szemeknek kell beszélni helyettük; de tétlenül nem szabad egy pillanatra megállapodást sem venni, színpadon.

Dec. 6-án: „Mártha“, opera 4 felvonásban Flotowtól. Mártha Flotownak eddig ismert operái között tagadhatatlanul legszebb operája, nemely énekadósok „Stradellát“ ugyan fölbe kívánják helyezni; azonban a benne előforduló olasz stílyben írt dallamok, s a jellemző hangszereles még akkor is fenn fogják tartani, midőn Stradella csak névleg lesz ismeretes. Mai előadása alkalmával a szerepek oly tagok kezeiben voltak, kiket ez operában még nem hallottunk; az előadásban némi változtatások is történtek, a mennyiben némely eddig kihagyott részek ma előadattak, s némely eddig ismételt szokott dallamok nem ismételtettek, így a többek közt egy dalt az illetőnek annyival inkább ismételnie kellett volna, mivel a dal szépsége mellett annak első szövege az egész opera szövegének kiegészítő része. Dalmónki Róza a kisasszony Marthát kellemmel játszta s énekelte, ma különösen arról győzött meg

bennünket, hogy az éles hangu megleltésekkel kezd felhagyni, a mivel éneke lágysságban s érzelme kifejezésben bizonyára igen sokat nyert, tisztelői az „Arvarózsa“ dal éneklésénél virágokrétákkal tisztelték meg, mit meg is érdemelt. Csáni Gizella k. a. (Nancy) még nem sajátította el az éneklésbeni könnyűsége s a banghordozásban hajlékonyságot, azonban ezzel, mint fiatal énekesnő még nem készt, a vadász dalt szépen énekelte; játékaival Nancyt igen kedvéssé kívánta tenni, s éppen e tulkevdességgel sok helyt vizshatást idézett elő. Fektér (Lyonel) több helyen szépen énekel, azonban egész előadásán némi lehangoltság vonult keresztül. Institoris (Thomkett) szerepét Odry, mint különben is szakmájába vágót hatásabban énekelte volna, habár Institoris is töle kitelhetőleg jól énekel. Tóthfalusin (Tristan) látszott, hogy Bokor után sohajtozik.

POLITIKAI HIREK.

Austria. Velence, nov. 30. Az „Inn. Ztg.“-nak írják: „Veronában az egész bombakészítő bizottmányt fölfedezték; élén egy vasuti hivatalnok állott, kinek valóságos Orsini-bombákat találtak. Elfogták egész családjával és barátaival együtt, ez utóbbiak közt több vasuti hivatalnok is volt, azután egy borbély és egy hentes. A befogások utáni napon, a hentes lakától nem messze, hat bombát fogtak ki az Etschből, a vasuti hivatalnok ipójánál pedig Orsini-féle gyutacsokra találtak. Az elfogottakat Velencébe szállították. Ugyan e napokban a rendőrség egy egyént fogott be, ki petárdákat hordozott magánál.

Bécs, dec. 4. A ministerium nagy vereget szenedett, mindamellett, hogy négy tagja védelmezte a kormányvezeték. Itt-ott a helyzet komolyságáról is beszélnek kérdést téve, valjon Schmerling ur képes-e ily majoritással tovább is kormányon maradni. Altalános elfogadott nézet, hogy a ministerium is megmarad s a képviselők háza sem küldetik haza. Hivatalos körökben úgy okoskodnak, hogy az osztrák parlamenti állapotok még nem annyira rendezettek, miszerint egyik ház bizalmatlansági votuma döntő lehetne. Vannak, kik attól is tartanak, hogy Schmerling ministeriumát egy feudalis-reactionarius váltaná fel, s ez azután az eddigi alkotmányos vívmányokat is veszélyeztetné. Ilyen a hangulat, ha csak a katonai költségvetés és pénzügyi tárgyalás újabb fordulatot nem idéz elő.

Bécs, dec. 5. Herbst és Giskra a katonai költségvetés tárgyalásánál gazdálkodást ajánlottak. A vita heves volt, a hadügyér erősen védelmezte a kormányt e részbeni előterjesztését. Követi körökben úgy vélekednek, hogy a válság majd a költségvetés részletes tárgyalásánál fog teljes erőben mutatkozni. Vannak oly jelenségek is, mintha a ministeriellenes többség csak pillanatnyi lett volna s ismét többségre teend szert a kormány. De a pénzkérdésben a ministerium bü követői is visszariadnak az óriás költségek egyszerű megszavazásától, s így ha a ministerium a levonásoktól állandólag ellenezni fogna, könnyen veszélyeztetheti álláspontját.

Bécs, dec. 6. A „P. Li.“ írja, hogy Mensdorff gróf vasárnap kihallgatáson volt a császárnál, s ez alkalommal nyilvánítá, hogy a külügyéséget csak ideiglenesen fogadta el, s nem éri magát elég erősnek e diplomatiái állás viselésére, mert ő inkább a harez embere. Ő Felsőre rögtön hívata Schmerling és Lasser ministreket s hosszabb ideig értekezett velök; még nem bizonyos, ha valjon elfogadjatik-e Mensdorff lemondása, bárnéha fölmerül azon eszmé, hogy Metternich herceget kellene a külügyek élére állítani. Schmerling visszalépéséről többé szó sincs, a császár elismeréssel nyilatkozott volna a ministerium, különösen az államminister politikájára felől. A hadügyérnek a mai ülésben tartott beszéde, különösen azon figyelmeztetése, hogy „k ö z l h á b o r u f e n y e g e t“ általános meglepetést okozott. Schmerling Bergerhez sietett s később Plener is e csoportulathoz csatlakozott. A képviselők összedugták fejüket s kérdőleg néztek egymásra.

Franciaország. Páris, november 29. Dronyn állását nagyon szilárdnak rajzolják. Legujabban meg lön hiva Compiegnebe, s a császár kitüntettet szívvességgel fogadta őt; úgy látszott ki akará mutatni, hogy külügy-ministere teljes bizalmát bírja.

Páris, nov. 30. Megint szabadelvű reformokról beszélnek, melyek a legközelebbi ülészek alatt valóstíttatának. Azt mondják, hogy a kormány már csak a pápaság ellen folytatott politikájá miatt is kényszerül ily utra térni. A „Kreuzzg.“ innen azt iratja magának, hogy a francziák Rómából eltávoztván, Civita-Vecchiában titk fel sátraikat, mert az olasz főváros áthelyezése, a francia occupatio teljes megszüntetése ígérétében jött létre.

Páris, dec. 2. A „Köln. Ztg.“ innen azon értesítést vette, hogy Austria bekebelezési terveket táplál, a keletre vonatkozólag; ezért

igyekszik a déli szlávok rokonszenvét megnyerni; innen magyarázzák, hogy Grucs püspök, ki 10 évig rendőri felügyelet alatt tartatott, most nagy kegyben részesül. Metternich herceg Compiegneben tartzkodás nélkül nyilatkozott a keleti tartományok viszonyai, és a római politika felét, s Grammont herceg jelentésével ellenkezőleg kijelentette volna, hogy Austria támogatni fogja Poroszországot követeléseit, a hercegségeiben beavatkozását illetőleg.

Páris, dec. 5. Jövő vasárnap rendkívüli ministertanács; a ministerek egész nap ott maradnak.

A „Köln. Ztg.“ szerint a reichsrath tanácskozásai Párisban is figyelmet gerjesztettek. Az osztrák külügyér nyilatkozataival se, hogy sincsenek megelégedve. A „France“-nak feltűnik, hogy Mensdorff gróf tábornok egyenrubában jelent meg, s kezét kardjára téve beszélt. A „France“ azon megjegyzést teszi, hogy talán Mensdorff gróf is Schwarzenberg herceg szerepét akarja játszani, de erre barczias beszédek mellett tettek is kelnek. Poroszország — mint mondja — az idén nem lesz hajlandó másod szerepet játszani, mert ott is katonai áll a külügyek élén. Azután Mensdorff nyilatkozatát szelöltetve úgy találja a francia félhivatalos lap, hogy az Olaszországot illető rész nagyon világos volt, s azt bizonyítja, hogy Velenczét illetőleg nincs más megoldás, mint „erőszak.“

Olaszország. Messina, dec. 5. Agha-nistanban teljes lázadás. Az oroszok a kokandikbant ujalom megverték, 6000 emberét vesztő ez alkalommal; az oroszok 18 várost hamvasztottak el.

Turin, nov. 30. A senatus mai ülésében Selopil volt senatus elnök vette kemény bírálat alá a szeptemberi egyezményt. Ricotti a leghevesebb kifeje.ésekkel azt kívánta, hogy Austriát rögtön ki kell tűzni Olaszországból. Erre Lamarmora következő beszédet tartott: „Ricotti senator sokat beszélt a stratégiáról. Én nem követhetem őt ezen tere, csak annyit mondhatok neki, hogy Austria csupán a katonai becsületre való tekintetknél fogva küti s kötheti magát Velenczéhez. Ricotti senator azt mondja, miszerint Triestnek Austria birtokában maradása nemcsak Austriát, hanem egész Németországot érdekli; de hiszi, itt csak Velenczéről van szó, és senki sem gondol arra, hogy az adriai tenger partjai mind visszaköveteltesse. Nem akarom én azt tagadni, hogy előbb több ki kell a háborunak Velencze végett tűrni, ha Austria folyást ellenez minden egyezkedést; de már e tekintetben lehetetlen csodálkozásomat ki nem fejeztem a felett, hogy Ricotti senator Olaszország hadi erejét Austriáé irányában azon arányban fogja fel, a mint 22 millió lakosság 36 millióhoz arányul. Mintha bizony Olaszország lakossága, melyet a vallás és közös hazafias lelkesedés szorosán összefűz, egybeahasonlítható volna az osztrák birodalmi képező nemzetiségi, vallás- és nyelvbeli, s különféle törekvési és irányzatu államok s népek vegyülékével!

Tehát gondosan megjegyezvén, hogy e pillanatban teljességgel nem mondok való itéletet az adriai tengeri érdekeink felől, ismétlem egyszersmind — mint már fölebb mondtam — miszerint a velencei kérdés szabályozására vonatkozólag mi nem állítjuk azt, hogy az adriai tengerpartokon csupán nekünk van helyünk.

Ricotti senator Turin stratégiai előnyeiről beszélt. Azt mondá, hogy azon háboruk, melyeknek tárgya Olaszország volt, mindig a Po-völgyben vivattak. Hisz ép ez a fő oka, hogy a főváros biztos helyre téessék át. Arról a hidförl beszélt, melyet Austria Borgoforte mellett a Po jobb partján bír; de hát a miatt, hogy Austriának van ez a kis átkelési útja, mégis csak mi vagyunk urai a Po vonalnak. Azt hozzák fel, hogy ha most jó barátunk is Franciaország, megeshetik, hogy a dolgok állása megváltozik Franciaországban; ez csak egyvel több ok, hogy, ha ily változást lehetőnek tartunk, siessünk máshová áttenni székhelyünket, a mely most nyitra áll s csak néhány napi távolságban van a francia határtól. Végre semmit se vettem oly fájdalmasan, mint Ricotti urnak területi veszteségekre irányzott czélzatát. A ki efféle fölvetésekkel képes előállni, az bizonyára megfelekedezik Franciaország marandó érdekeiről, melyek ellenkezők efféle eszmékkel; annak felednie kellett, hogy Európa az ilyen politikának ellene szegülne, habogy az valamikor Franciaországban érvényre találna kapni. Ezek oly fölvetések, a melyeket kénytelen vagyok kereken visszautasítani, és a melyeket egyáltalában nem óhajtok itt hallani.“

Németország. Drezda, dec. 5. A szövetséggyűlés az osztrák-porosz javaslatot, a végrehajtás megszüntetését illetőleg, 9 szavazattal 6 ellen elfogadta. A javaslat ellen szavaztak: Bajor- és Szászország, Württemberg, Hessen-Darmstadt s a 12-dik és 13-dik curia.

Szászország e javaslatot korainak tartja, mert előbb az lenne elhatározandó, ki ruházza a szövetséget, mint jogos országfejedelmre, a hercegségek kormányát. Austria és Poroszország kijelenték, hogy polgári biztosaik veendik a hercegségek kormányát kezdőbe.

Hamburg, dec. 3. Ma ideérkezett holsteini és schleswigi lapok jelentik, hogy a megszüntetett csapatmenetek ismét megkezdődtek. 1865-ben oly helyegypár jön a hercegségekben használatba, mely a schleswigi oroszánt és a holsteini csalánlevelet viselő cziperpaizsossal lesz ellátva. A „Bürsen Halle“ félhivatalos berlini levelezője alaposnak mondja ama hírt, hogy a porosz örökösödési igények iránt, az elbei hercegségekkel illetőleg, a porosz koronahírvédék véleményét fogják kikérni.

Flensburg, dec. 2. A „Nordd. Ztg.“ jelenti: A polgári biztosaik nov. 29-i rendelete megtiltja a schleswigi hivatalnokoknak, a politikai tüntetéseken való részvételt, különösen az olyanokban, melyek az örökösödési kérdést illetik.

Drezda, dec. 6. A szász kormány már megküldötte Könnertnek, a hercegségekben levő polgári biztosaiknak, a rendeletet, a kitakarodás iránt.

Szerbia. Belgrád, dec. 1. A porta, az arnauták által eddig fizetett tízedet 15%-ra akarván emelni, ezek fellázadtak, a mudirt halálra verték, több zapsit agyonlőttek; néhány ez utóbbiakból Nisbe menekült, honnan a kormányzó pasa 600 nizamot és 200 lovast küldött ellenük. Itt azon véleményben vannak, hogy a felkelés tágasb tért nyersen s aligha az összes arnauták bele nem sodortatnak. Egy idő óta Türökországban annyira veszélyeztetik az utakat az arnaut és cserkesz rabló csapatok, hogy csak nagyobb fegyveres csapatok utazhatnak biztonságban. A cserkeszek az utak mellett levén letelepítve, a keresztyén bolgárok házaiba, csoportosan rándulnak ki rablásokra.

Ujabb. Bécs, dec. 5. A „Köln Ztg.“-nak írják, hogy a császár Hohenzollern hercege előtt is nagyon melegen nyilatkozott, a Poroszországgal fentartandó jó egyetértésről; ő Felsége a miniszter-tanácsban is hasonlóan nyilatkozott. Arról is beszélnek, hogy a két uralkodó között személyes megállapodások jöttek létre.

Bécs, dec. 5. A válaszfelirat 110 szóval 30 ellen fogadtatott el, a bizottmányi javaslat értelmében. Az utolsó napokban nem is vettek részt a miniszterek a vitakozásban, Schmerling ur is hallgatott, a miniszterfelelősséget illető passzusnál.

Berlin, dec. 4. A „Zeidl. Corresp.“ adatok közül a francia tengerészetről. 1857-ben állott 380 különböző hajóból, ma e szám 433-ra szaporodott. A legközelebbi két évre 120 millió frank van hajóépítésre, 17 millió frank parterődtítésre szánva. Ujonnán épült 10 nagy fregát, 17 közönséges fregát és 57 apróbb jármű; épülő félben van még 22 hajó. Úszóútig van 14, épül 8. A tengerészeti létszám 89,000 ember, ebből 67,000 a negyven éven alól levén bármely pillanatban zászló alá szólítható.

Drezda, dec. 6. A szász kormány, a tegnapi határozat folytán, hazabocsátotta a behívott szabadságos katonákat s kivonulási parancsot küldött Könnert polgári biztosaiknak és Hake tábornoknak.

Turin, dec. 5. A senatusban a belügy-miniszter így nyilatkozott: „A conventio megszünteti az idegen közbenjárást. Olaszország érdeke azt kívánja, hogy a világi hatalom segélyére jöni akaró bármely idegen agressziót visszautasítsa. Ha a pápai területen mozgalom törne ki, Olaszország ezért semmi felelősséget sem vállal; egyetlen kötelezettsége abban áll, hogy a pápát sem meg nem támadja, sem megtámadni nem engedi. A senatusban nagy hatást tön Durand beszéde, mely a septemheri egyezmény jelentőségét fejegette s idézte Napoleon hercege levelét, 1861 apr. 21-ről, melynek egyes kité-

telei az egyezményen azonos eszméket tartalmaznak.“

Páris dec. 4. A hivatalos lapok oda utasítottak, hogy a Poroszország által szándékba vett bekelezésekről csinyon szólnak. A „Patrie“ arra hivatkozva, hogy Poroszország a londoni konferentián a hercegségek lakosságának megkérdezése mellett nyilatkozott, azon föltét alatt, ha Észak-Schleswig Dániához visszacsatoltatnék, lehetségesnek tartja azt, hogy Franciaország beleegyezék abba, miszerint Poroszország a többi elbei hercegséget bekebelezze. Hír szerint a „Morning Post“ fölleplezéseket hozand az északi hatalmak és

Franciaország közt fennálló bensőbb viszonyokról. A „Siécle“ a reichsrath vitáit oly megjegyzéssel kíséri, hogy „az ausztriai politika föjlemvonása a bizonytalanság.“

London, dec. 2. Az angol lapok megvannak arról győződve, hogy Poroszország magának tartja a hercegségeket. A „Spectator“ megjegyzi, hogy Poroszország hatalmi sulya nagyon növekedett. E lap szerint minden előny Poroszország részén van, s Bismark oly ember, ki a kedvező alkalmat elszalasztani nem szokta. Az „Economist“ örvend északi Németország megerősödésének.

Erdélyi		Alsó ausztriai mérő: vagy is két nagy véka.					Marhah. fontja.
		Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Törökbúza.	
piaczi árak:		k r a j c z á r o k b a n .					
Beszterce	nov. 15.	320—320	—	160	76	260	
Brassó	25. "	328—328	172—152	180—156	94—86	246	12
Dézs	29. "	330—310	230—210	—	120—100	240—200	10
K. Fehérvár	26. "	348—338	200—180	—	130—120	160—150	11
Kolozsvár	dec. 1.	290	180	—	86	200	13
M.-Vásárhely	1. "	400—320	220—108	—	110	266	10
N.-Enyed	1. "	360—330	260—230	—	100—90	220—160	11
Szamosújvár	nov. 28.	280—260	160—150	—	100—90	200—180	12
Szászváros	dec. 3.	360—340	220—200	—	130—124	170—160	10
Sz.-Régen	1. "	340—300	200—180	150—140	88—78	280—160	11
N.-Szeben	2. "	400—347	207—193	—	133—120	240—213	13
Sz.-Udvarhely	nov. 29.	400—400	200—200	—	75—75	300	12
Torda	dec. 3.	346—280	160—150	134—130	96—90	160—150	12

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

Nyiltér.

Felszólítás.

Azon két uri egyének, kik közül egyik felvinczi és törvényeszi tag, másik Ó-tordán lakó t. n. n. ud. felszólítanak még egyszer becsületesen, az első 40, utóbbi 30 o. frtknak jelen évi oct. 4-én csak másnap reggelig tett kölcsönzésre nézve; sziveskedjenek 2 hó

lejártá után a „becsület szónak“ elegend tenni, ha több kedvetlenségtől menekülni, s becses neveiket a közvélemény előtt feloldoztatni nem óhajtik. E néhány szó szolgáljon komoly figyelmeztetéssel illetőkhöz.

M. Ujvárt, dec. 6-án, 1864.

A hitelező: S. Á-tól.

HIVATALOS.

Sz. 4470 — 1864.

(304)

(1—3)

Pályázati hirdetmény.

Kolozsvár sz. k. városszában a községi bábai államások egyike, halálozás következtében betöltendő lévén, ezen a város maj. pénztárából énegyedves utolagos részletekben fizetendő 50 o. frtk. elemények egybekötött bábai állomás betöltő sére tehát, ezzel pályázat nyújtatik.

Mely állomás elnyeréséért folyamodók, kérvényüket születési és jelenlegi állandó lakhelyeik, valamint erkölcsi magaviseletéről tanuskodó bizonyítvánnyal, egy a bábai szakmára tett képzetetésüket tutuító orvostanintézeti okmánnyal és szakmájukban mennyire bizonyított társaságuk s gyakorlatságokról tanúsítvánnyal ellátva, e városi közigazgatási tanáchoz címelve, mai naptól számítandó hat hetek alatt vagyis a közeledő 1864-ik év Január hó 13-ik napjáig tanácsláznál az elnöki fogalmazói 2-ik számú irodába beadni fölhivatnak.

Sz. Kolozsvár Város közigazg. tanácsa 1864-ik év December 2-ik napján tartott üléséből.

kiadta Elekes András. h. aljegyző.

Sz. 4592 — 1864

(302)

(2—3)

Nemes Kolozsmegye id. törvényszéke közhírré teszi, miszerint a pesti kir. váltó törvényszéknek 1864-ik év január 25-én 4172 sz. a. kelt végzése és a felsőes királyi fő-kormányzatának 1864 évi június 22-én 670 sz. a. kelt rendelete által, nagy kereskedő Kern Imrénnek felperesnek a gróf Csáki György csöd tömege ellen 25,000 o. é. váltó töke követeleése, ennek és pedig 11500. frtk után 1862 január 18-tól, 11500 frtk után pedig 1862 év február 15-től járó 6% kamatai, 353 frtk 79 1/2 kr. megittél, egy a jelenleg 45 ft 12 krban megállított, és az ezutáni végrehajtási költségek erejéig alperes csöd tömegnek már bírósá-lag lefoglalt s 26,860 frtk és 6089 frtk 50 krra becsült, marhák, gazdasági eszközök és gabona nemtekeből álló ingóságainak végrehajtási árverezése elrendeltetvén, ezen árverezés foganatosítása végett határnap tűzük ki 1865. január hó 26-ik és február 16-ik napja délelőtt és délutáni óráin N. Almáson az uradalmi kastélyban, miről is a venni szándékozók azon hozzáadással értesítettek, hogy az első határnapon csak is a bees árban vagy azon felül, a második határnapon azonban a bees árban alól is az elárverezendő ingóságok a többet ígérőnek készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Nemes Kolozsmegye id. törvényszékének nov. 3-án 1864 tartott üléséből.

NEM HIVATALOS.

Szépírási tanítás.

(305)

(1—3)

Alólirt 1865 január 1-jén a ficsusház felső emeletében, egy szépírási tanodát szándékszik megnyitni, hol bárki is az írás minden nemeiben, a legújabb caligraphia szabályai szerint alapos, gyors és gyakorlati oktatást nyerhet. Mintán téreni működésével már is számos szülők meglegedését sikerült megnyerni, reményli, hogy e nemes város polgárainak pártfogását kiérdemlendő. Rendes tanórák lesznek ünnep és vasárnap kivételével mindennap 12-től 2-ig délután; tandíj havonként egy óráért 3 ft o. é., ha egy családtól 2 gyermek jár be, csak 5 ft o. é. A résztvenni akarók becses értesítését elfogadja december 27-ig, személyesen vagy írásban, az erdélyi kölcsönös jég- és tűzkármentő irodájában belső-farkas utca 81 sz. alatt.

FIEDLER TAMÁS, szépírási tanító.

(275)

(6—24)

Nem kell többé csukamáj-olaj!

Jódtartalmu retek-szőrp

GRIMAULT és TÁRSA, párisi gyógyszerészek, rue de la Feuillade 7. sz.

A párisi főkoroda-orvosok bizonyítása szerint, a mely több egyetem mutatóványában és kísérleteiben látható, e szőrp legnagyobb sikerrel alkalmazatik a csukamájolaj helyett, a melyet jóval felülmúlja. Gyógyít mellbetegségeket, skrofulát, vér vizkört, a bőr halvány-ságát és zsibbadását, étvágy-bíányt, s vértisztítás által erősíti a szervezetet. Szóval a legobb tisztítószér. Soha sem fogja el a beleket s a gyomort, mint a hamuszór és vas-jód, s nagy sikerrel használatik gyermekeknél is, a kik mirigyben szenvednek. Dr. Cazenave a párisi St. Louis kórháztól különösen ajánlja bőrbetegségeknél. Kapható az osztrákbírodalom minden nevezetesebb gyógyszer-tárában.

Kolozsvárt: WOLFF J. gyógyszer-tárában kapható.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(306)

10/12

(1—4)

A december 21-kén leendő nagy pénzszorolására Majnai-Frankfurt városának, melyen 200,000, 100,000, 50,000, 30,000, 25,000 20,000 forintos nyemvények huzatnak, eredeti részlet sorsjegyek (nem igérvények) 5 o. é. frtjával, játéktérvek és nyemvény-listák ingyen — kaphatók DÖLL J. H. nagykereskedő háza által Majnai-Frankfurtban.

Két jó Teke asztal eladó hozzá valókkal. Értekezhetoi iránta bel-közép utca 529-dik sz. alatt.

(301)

(2—3)

(300)

Árverési hirdetés.

(3—3)

Gróf Eszterházy Kálmán ur ő nagysága Obrázsai, Ó-Csesztvei és Miháczfalvi itálárlási jogát e folyó hó 19-én árverés útján 5 évre haszonbérbe adja. A feltételek Obrázsán alólírtak; — Tővisen plébános főtisztelendő Macskási János urnál, a hol az árverés is meg fog tartatni — megtekinthetők.

Obrázsán, dec. 4-én, 1864.

ANVANDER ANTAL.

Karacsonyi és ujévi ajándékai.

STEIN JÁNOS kolozsvári könyvárusnál s általa minden hazai könyvkereskedésben kapható, kiváltképen

GRILL KÁROLY

(ezelőtt Geibel A. könyvkereskedésében Pesten, Kristóftér 4. sz.

CSEMEGÉK

kisebb gyermekek számára;

melyekkel családok, kisdödvők és elemi tanítóknek kedveskedik

GÁSPÁR JÁNOS

nagyenyedi neveléstanár és képezdeigazgató

Harmadik javított, 9 beszély- és 170 vers csemegével bővített kettős kiadás; névszerint: egyik íróvelinre nyomott diszkiadás 2 gyönyörű színezett, 2 könyomásu és 23 famet-szerű képpel.

2 1/2 nyolczadrét iv, diszes borítéku keménykötésben 2 frtk 60 kr.

másik szép fehér papíru népies, iskolai kiadás, 2 fekete könyomásu képpel.

20 nyolczadrét iv, csinos borítéku kemény kötésben csak 1 forint.

Midőn a „Magyar-olvasókönyv“—éről hazaszerte dícséretesen ismeretes t. szerző-nek fennevezett, s utóbbi tökélytelenebb kiadásunkban is mind az ítéset, mind a szülők és tanítók, mind a kedves kisdédek részéről oly meleg részvétellel fogadtak, kedvezzen művét, egyszersmind az Olvasókönyv előcsarnokát, megiljodott s egyharmadrészen bővített, illetőleg számos gyönyörű képpel illusztrált alakban ujra világ elé bocsátjuk: elégnék veljűk csak röviden érteni a t. szerző vezérelve s könyvtünk gazdag tartalmát. — Szerző lélektani igazságnak tartja, hogy csak az ragadja meg a gyermek szellemét, mi saját kedélyes világából van merítve, érzékelhetőleg és derülten eöadva; mi magában is érdekel bir, és egyszersmind a felnőtteknek is kedves olvasmány. Mert nagy tévedés ám azt hinni, hogy a mi a felnőtteknek unalmas, eldelhetlen (mint sok gyermekbeszély és verselés) az a kisdédek költőies kedélyének éppen jó! A gyermekeknek mindenben csak a legjobb a jó.

Ezen elvek világánál tanulmányozza szerző a hazai és külföldi gyermek-irodalom termékeit s a magyar nép ajkán forgó gyermekmesék, dajkarimeket, játékok- és dalokat. És ezeknek gyöngyeiből s ezeknek szellemében dolgozva néhány „sakértő barátja közremunkálásával, nyujt jelen gazdagon megbővített kiadásunkban 91 beszélycsemegét, megannyi kedélyes gyermek történetét, s 476 verscsemegét. Ez utóbbiak közt van 40 dajkarim, tréfa és enyelgés; 23 ülben és térdén tartott kisdédek játékrime; 20 alátó és bölcsődal; 43 állat és egyéb természeti tárgy; 37 hangutánzás; 44 vegyes gyermekdal; 79 játék és játékrim; 19 évszaki dal és festés; 33 mese és rege; 49 beszéd- és emlékgyakorlat; 35 vallásos hang és ima; 53 talány és találos kérdés.

A gyermekszoba, a családi tűzhely, a kisdödvődák és az elemi s néptanodák kezdő osztályai a maga nemében egyetlen — s a népies kiadásnak lehető csekély árszába mellett a szegényebb sorsuak által is megszerezhető — kuttforrást találnak itt, melyből ártatlan kisdédeknek a cseccsenőkoron kezdve, egész két éves korukig, a legegészségesebb kedélyes és magyar táplálékot merithetik, s valamennyit oly modorban, a mint éppen elbeszélő kell.

Kolozsvár, december 1864.

STEIN JÁNOS, kiadó.